

TELEGRAFUL ROMANU

Nr. 17. ANULU XIV.

Telegrafulu ese 'de doue ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani ga'ta prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 27 Febr. (11 Mart.) 1866.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Escelenti'a Sea Prea Sântitulu Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a au sositu alaltieri sér'a pe la 8 óre in mijloculu nostru, in cea mai deplina sanetate.

Plecarea Majestátiloru Sele dela Bud'a-Pest'a.

Majestátile Sele au plecatu din Bud'a-Pest'a in 5 Martiu la 11 óre. Oficialuminte au fostu abdusa ori ce festivitate. Cu tóte aceste o multime de poporu s'a adunatu la locuri de acele, pe unde avea sã tréca Majestátile, iara la curtea drumulu de feru se adonara autoritátile magistratulu din ambe cetátile, demnitari bisericesci si lumesci si alte notabilitáti. Pre la 5 óre si 20 minute au sositu in Vienn'a unde erau asceptate Majestátile Sele de Archiducii si Principii in. Case, de ministri, de generalitate si de autoritátile cele mari ale Viennei. La plecarea Majestátiloru din Bud'a-Pest'a, Majestatea Sea Imperatulu au promis ca iarasu se va întórce in iubit'a Sea Ungari'a.

In unu autografu cátra cancelariulu de curte si esprima Majestatea Sea Imperatulu bucuri'a pentru alipirea cetátiloru sorori Bud'a-Pest'a, de care au avutu ocaziunea a se convinge, cá si de alta data si acum dimpreuna cu Majestatea Sea Imperatés'a. Dorese cá simtiemintele aceste sa se aduca la cunoscentia populatiunei cetátiloru sorori.

Contemplári.

I Nechiaritate'a si nesiguranti'a inca nu dá locu unei stari mai liniscitóre. Suntu siese luni trecute decandu ne aflámu in starea cea nóua de incertitudine, decandu nu audímu fára de grigi si temeri despre viitoriu. „Libera este calea“ au fostu cuvintele, cari resunara de pe tron si cari dedura drumu liberu popóreloru, sa lucre pentru desvoltarea loru. Dar cu tóte aceste aruncandu-ti privirea in tóte pártile nu vedi, decátu párerea, ca calea este numai unora libera iara altora nu.

Nici natur'a mi gandescu eu in mine insumi, nu rumpe de o data cu trecutul, ci numai succesive se desghiétia pamentulu, inverdiescu campiile si resare primaver'a, cea plina de sperantie, cari se realiséza in tóta realitatea loru numai mai tardiu; cáci numai in capetulu séu finitulu tómei privesce economulu cu indestulire si-si aduce aminte cu bucuria de suferintiele, de ingrigirile si de alte necesuri, cari au trecutu in decursulu anulu preste densulu.

Me intorcu la asemenarea acést'a de câte ori cugetu la véti'a politica, si acést'a me mangáe, candu privescu la cele ce se intempla acum in giurulu meu. Cáci audu pre unii dicéndu nu: va fi mai bine pentru noi, cáci ne voru uní cu Ungari'a, ne voru pune ministeriu respunsabilu unei majoritáti curatu magiare; apoi ce mai vréi? dice altulu de alta parte au nu vedi ca si alegerile câte s'a intemplatu in tempulu din urma totu numai si numai in favórea loru; nu voru sa scia decátu de „magyar nemzet“ si de „magyar hon“ adeca de natiune si de patria magiara. Asiá vedi dice altulu ei au fácutu resistintia si éca ce au dobenditu. Eaca pre noi ne-au incuragiatu cutare si cutare dívariu nemtiescu, cá sa facemu si noi asiá, cáci Sasii se aliau cu noi si trebuea sa invingemu.

E greu a se orientá omulu intre atátea si alte multe, cáci din cele de mai susu cele mai multe nu se potu negá; nu se póte negá, ca lips'a de bani si de alte mijlóce ne stringe reu; nu se póte negá ca detorasii nu se mai potu esecúá; nu se póte nega nici aceea, ca mai indelungandu-se starea acést'a provisoria ne duce la sapa de lemn.

In cugetárele aceste dessírate me amu opritu, firescu luera, la starea materiala. Si per asociationem ideiloru veniu sa cugetu: Ce bine aru fi fostu candu strábunii si parinti nostri de 400 de ani incóce nu erá as á nepasatori baremu cátra imbutatárea sortiei in privinti'a materiala, déca aru fi staruitu mai cu deadinsulu prelánga meserii si s'aru fi facutu cetatieni, incátu sa avemu pre la orasie preste totu loculu unde e dreptulu de alegere, ómeni mai multi cu dreptulu acést'a frumosu, eaca ca noi si cu legi rele amu face treburi bune. Mi uitasemu ca legile constitutiunale ale patriei opreau pre romani nu numai de a lucrá de esemplu la vestminte de panura veneta, dar pu ii lasá nici a cumperá dela altii, ca sa

póte pe trupulu seu mi uitasemu ca totu dupa acele legi erau romanii glebae adscripti (legati de glia) si asiá trebuea sa lucre pentru desmerdarea altora; mi uitasemu ca indata ce patri'a erá amenintata, acesti ómeni trebuea sa-si sacrifice sange si viétia pentru jugulu lor si pentru patria ce devenisa monopolulu a trei clase privilegiate; iara pe fundulu regescu unde erá pastrata de legi (pentru unii) libertatea, unde avea sa in floresca artele si civilizatiunea, pentru de a o lati spre Orientu, (!?) — mi-amu fostu uitatu, ca existasera niscari privilegii, cari nu numai ca opreau dela ori ce meseria, dar opreau romaniloru vendiarea articuliloru celoru mai de lipsa, asiá d. e. pâna la 1848 si dóra si mai tardiu, romanii numai pâna la 12 óre in amédi puteau vinde brandia in tergulu Sabiului, iara de aci incolo nu; — in fine mi eramu uitatu, ca românulu, cá românulu in gradin'a civilizatiunei orientulu — intielegu in cetátile din fundulu regalulu, nu avé voia a petrece ase domiciliá, ci numai cá sasu, unguru, arménu, grecu, turcu, etc. numai cá românulu nu, de biserici si inca cu clopote nu erá nici vorba, de alte institute cu atát'a mai putínu.

In tipulu acést'a dara au fostu preste putintia de a ne pregáti in trecutu, incátu adí sa fimu provediuti cu multi cetátieni cu stári bune si inca si asiá de inteliginti in cátu sa reprezenteze pre populu românulu in o dieta asiá dupa cum cetímu, ca se intempla in alte staturi constitutiunale. Sperezu, ca adí unde afara de óresicare nepasare a unui máiestru streinu nu póte sa ne impedece dela lucrarea meserieloru, românii din causele de mai susu nu se voru cugetá multu pâna a se apucá, ci se voru ingrijí cá celu putínu generatiunea viitóre sa aiba cetátienii sei proprii, cari cu influenti'a lor sa contribue la viétia politica natiunala.

Revista díuaristica.

W. A. comentandu rescriptulu dice, ca ori cum va cugetá cine-va despre valórea legislatiunei din 1848, nimenea nu va fi care sa nu recunósca ca ea e o ultóia cu totulu noua pre vechiulu si venerabilulu pomu alu vietiei constitutiunali unguresci, o ultóia a cárei rami numerosi amenintia a absórbe tóta puterea trunchiulu. In adeveru ca s'aru cere unu respectu prea mare inaintea unei desvoltári esterióre de dreptu pentru sine, pentru cá sa se póta trecu cu vederea rumperea, carea sa forméza in internulu ei si a sustiné continuitatea formalu a dreptulu acolo, unde se afla in contrastulu celu mai batátoriu la ochi cu continuitatea istorica. Iara intr'altu locu dice, ca stá in voi'a dietei unguresci de a face destulu asceptárilor ce cu dreptu sa ascepta dela dens'a in numele principiulu monarchicu, in numele drepturiloru cástigate de tierile vecine in numele si in spiritulu notiunei istorice si problemeloru imperiulu.

Pol. Hetilap vede, in purtarea foiloru de dincolo de Lait'a o întórcere in contr'a Ungariei si intréba ca óre in adeveru sa fia disparutu tóte sperantie Ungariei in dílele din urma si déca aru fi acést'a adeveratu pentru ce sa bucura asiá tare foile translaitane. Diet'a si va face propunerile sele in cele ce privesce afacerile comune, dar nici prospecte favorabile nu o voru induplecá a cere mai multu decátu este dreptu, nici insielárele séu chiaru sciinti'a ca regimulu nu va acceptá párerile ei nu voru motivá-o sa se abata pre alta cale, spre carea a se abate oprescu atátu detoriele cátra tíera cátu si cátra monarchia.

Herm. Ztg. resp. corespundintele ei din Pest'a dice, candu vorbesce despre impressiunea, ce a fácut'o cetirea rescriptulu, ca déca s'a indoitu pâna acum cine-va despre esistinti'a báiloru asudátore parlamentare, acél'a au potutu sa se convinga cu acea ocaziune si despre acést'a. Cá o caditura de apa rece au venitu rescriptulu preste fantasiele cele ferbinti si imbetate de sperantie cele mai mari. Nici unu éljen nu s'a auditu sub totu decursulu cetirei afara de unu helyes; dupa cetire in sa dice ca se audiea esprimandu-se surprinderea cea mai deprimátore. Unii diceau, ca la ce focu si-au mai spartu capetele cu atátea desbateri, altulu: „de totu prussienesce fára bugetu;“ altulu, ca ia trecutu totu apetítulu.

Totu acea fóia in alta corespundintia pomenindu despre acea impregiurare dice, ca sperantie Ungariei unei complanári iara inviia si ca e de insemnatu ca tocma adoratorii cei mai recunoscuti si mai g-

nergici ai lui Deák se siloscu din tóte puterile a reinvia curagiulu. Tendința regimului, carea capeta forme manifeste se descrie ca o trasatura de siacu fatia cu acelu partitu, carele vrea sa câstige totu deodata, pe candu regimulu denegandu totu, chiaru si recunoscerea formala a legiloru din 1848 au făcut'o acést'a, cá sa póta face successive concessiuni.

„Zkft“ reproducendu precum dice insusi pentru ins em n a t a t e a cea mare, ce o are rescriptulu imp. datu la adres'a casei deputatiloru, in intregu cuprinsulu lui, -lu afla fórté potrivit de a linisci pre tóte popórele austriace despre aceea, ca interesele loru nu voru fi subordonate unui singuru regatu.

„Prin rescriptulu reg. s'a desemnatu apriatu in periferii mari programulu regimului. Pe cátu tempu acést'a nu va suferi vre-o alteratiune— o impregiurare, care durere in referintiele nóstre austriace si dupa esperiintiele de pâna acum, póte fi inca privita de possibilu— ministeriulu Belcredi-Mailath póte computá cu siguratate, ca majoritatea cea mare a popóreloru austriace va spriginí din tóte puterile politic'a lui, presupunendu inse totu de-un'a, ca regimulu va sustiné autonomi'a istorica a tieriloru, din-cóce si dincolo de Lait'a si va evitá o organizatiune dualistica a puterei legislative.“

„Vomu avea inca de multe-ori ocaziune a reveni asupr'a ponderóseloru cestiuni, a cároru decidere suntu atinse in rescriptulu reg. Pentru astadi e destulu a se constatá, ca acestu documentu de statu nu cuprinde nimic'a in sine, ce aru fi in disarmonia cu spiritulu dreptulu constitutionalu alu constitutionei avitice ungresci, mai departe ca locurile acele care privescu „afacerile comune“ si revisiunea legiloru din 1848 au in favórea loru, afara da dreptulu constitutionalu dreptulu necesitatiei politice, in fine ca punctele, ce amintescu de cestiunea croata si a nationalitatiloru (tieri) ungresci suntu potrivite de a implé de sperantie linisitoare pe natiunea croata, precum si pre slavii si romanii (tieri) ungresci, ca coron'a va sustiné dreptulu fia-cárei pretensiuni temeinice.“

Eveneminte politice.

Sabiiu in 26 Eebruaru.

Din Pest'a aflámu ca s'a alesu o comisiune, care sa respunda la rescriptulu regescu. Membrii comisiunii suntu: Deák, Ghiczy, Tisz'a, Eötvös, Csengery, Andrásy, Appony, Lonyai, Klauzal.

Unu numeru alu lui Idök tanuja dia 5 Martiu n. s'au fostu confiscatu pentru ca dá cu socotéla ca diet'a póte sa fia disolvata, decanu va voi sa se apuce de revisiunea legiloru din 1848 inainte de restituirea faptica a acestoru legi. Magy Vil. deminte cu totulu scirea acést'a dicendu, ca in cercurile mai inalte nu s'a trasu in socotéla nici decum acést'a ultima ratio, pentru ca regimulu se ascépta la o discussiune lunga a cestiuniloru pendinte.

In politica din afara Romani'a e adi la ordinea dílei. Ca vine si ca nu vine contele de Flandr'a se cetesce mai in tóte díuarele. In dílele mai din cóce ne aducu díuarele de Vien'a sciri nu prea imbucurátore. Se dice in acele, ca toti cei dela putere tindu a se face domnitori, incepédu dela gen. Golesecu. Afara de acesti'a recomanda unele díuarie vieneze cu multa caldura pre Bibescu, cá pre acelu ce aru avé mai multa popularitate (?) in tíera. Alti vorbescu si de despartirea principatelor.

Scirile ce le aduce „Románulu“ reproducendu-le din díuaristic'a francesa, sunt cu multu mai linisitoare. Intracelea se spriginisce cu multa caldura deslegarea cestiunii descise in unu modu multiamitoriu.

Din Bucuresti sa scirie, ca s'aru fi tramissu trupe la Moldova, altele adaugu ca in Besarabi'a se trage unu cordonu la marginea de catra Rusi'a. Camer'a au votatu si promulgatu unu imprumutu de de 30 milióné si se astépta votarea gardei cetatienesei si formarea unui corpu de voluntari.

Turci'a contrage unu corpu de trupe in apropiarea Romaniei.

In Angli'a, in un'a din siedintiele casei deputatiloru s'a exprimat ministru Gladstone, ca la conferinti'a ce are a se tine (in Parisu) in cestiunea principatelor dunarene, principiulu se va tine Angli'a de tractatulu dela Paris, dara va considerá bucuros si dorintiele poporului, pe cátu acelea voru fi generale si stabile.

Din Asi'a mica vinu sciri triste pentru Turci'a. In Libanu s'a resculatu revolutiunariulu maronitu Iosifu Karam si au batutu pre Emin Pasia. Invingerea acést'a au incuragiatu pre Maroniti si acumu curgu de tóte pártile locnitorii Libanului in castrele lui Iosifu Karam se spune ca miscarea acést'a va sa se estinda si afara de Libanu. Ministeriulu de finantie turcescu in fati'a impregiurárilor acestoru se afla in cea mai mare perplessitate de bani, asiá incátu ministriulu de resboiu nici o suma de 150 mii de lei nu putu scóte pentru alinarea lipseloru ostirei.

Protocolulu

Siedintiei Comitetului Asociatiunii tranne române tñute in 6 Martiu 1866 c. n. sub presidiulu Ilustritei Sele D. Consiliaru Petru Manu, fiindu de fatia DD. membrii ai Comitetului: H. Sea D. Consiliariu Pavelu de Dunc'a, Rvrd. D. Protosingelu Nicolau Po-

pea, D. Controloru la cass'a provinciala Gabr. Vajd'a, D. Dr. Ioann Nemes, DD. prof. Zacharia Boiu, I. Popescu si Nicolau Cristea; apoi Secret. II I. V. Rusu si D. Cassieru alu Asociatiunii Const. Stezaru.

§ 18. Presidiulu presentéza conspectulu despre starea casei Asoc. pre tempulu acestei siedintie, din carele se vede, cumca cass'a Asoc. — dupa subtragerea erogatelor— are in proprietatea sa sum'a totala de 23.320 f. 28 xr. v. a.

Se ia spre sciintia.

§ 19. Secr. II cetesce un'a scrisória a Rv. D. Vpresiedinte alu Asoc. Tim. Cipariu data cá respunsu la un'a scrisóre a Comitet. Asoc. ddo 2 Ian. Nr. 5 a. c. prin care Rv. d. Vpresiedinte cá presiedinte a sectiunei filologice fu provocatu a servi cu discussiuni pre calea publicitatiei in respectulu lamuririi cestiunei atingátore de unificarea ortografiei románe.

Rv. D. Vpresiedinte, dupace in pretiuit'a s'a chartia, aduce motivele sale, pentru care a aflatu cu cale a se conteni pân'acumu dela ulterioarele discussiuni in ast'a cestiune, totu de odata apromite cumca va avé ocaziunea a tractá mai de aprópe despre obiectulu cestiunatu in o fóia periodica pentru filologia si istoria, carea cugeta a o dá la lumina, recomandandu-o on. Asoc. si Comitetului aceleia-si pentru spriginire. In urma face cunoscutu ca sectiunea filologica inca nu s'a potutu constitui, neinsinundu-se destui membrii spre acést'a.

Conclusu. Comitetulu Asoc. primesce cu cea mai via placere respunsulu Dui Vpresiedinte alu Asoc. si respective imbucurátoria incunoscintiare despre edarea foiei filologice si istorice, si totu de odata la propunerea Secret. II se afla motivatu a decide, cumca un'a dintre detoriele sale cele mai placute va va fi, cá in raportulu seu anuale, se recomande on. adunári gen. viitoare spriginirea numitei foi prin asemnarea unei subventiuni, amesurate impregiuráriloru fondului Asoc. —

§ 20. Se referéza scrisória din 15/27 Fauru a. c. a Dui G. I. Teclu, data cá respunsu la provocarea Comitetulu ddo 6 Fauru Nr. 15 a. c. in privinti'a raspunderei sumei de 100 f. v. a. testate in folosulu fondului Asoc. de repausatulu Dnu negatiatoriu G. Ancanu. In ast'a scrisória susu mentiunatulu Domnu cá eredele repausatului testatoriu apromite solvirea sumei resp. pofindu a i se presentá cátu mai curendu euitanti'a facuta dupa tóte formele legeri, substragendu-se totu de odata din sum'a resp. proc. prescriu de lege pentru ereditati. —

Conclusu. Fiinduca eredele are dupa lege a retiné din testat'a suma de 100 fl. v. a. pentru erariu 8% adeca 8 fl. si dupa acestu proc. 25% aruncatura adeca 2 fl. preste totu 10 fl. v. a. si asiá a tramite la fondulu Asoc. 90 fl. v. a. sa se faca dara in sensulu acést'a quitantia provéduta cu timbru (stempelu) de 32 xr. si cu sigilulu Asoc. subscrisa de Presiedinte si de Secr. apoi asiá sa se incaseze banii de 90 fl. v. a. prin colectantele resp. Rv. D. Protopopu Petricu.

§ 21. Secret. II reportéza cumca actele adun. gen. dela Abru du cum si statutele s'a tipáritu in câte 500 esemplare si se afla deja in Cancelari'a Asoc. Totudeodata presentéza contulu Tipografiei Archi-diecesane pentru tipáirea acelor'a, propunendu a se asemná esolvirea acelu'a cum si a se satorí pretiulu de vendiare pentru actele adunári gen. dela Abru du.

Conclusu. Comitetulu Asoc. luandu spre sciintia raportulu Secr. II privitoriu la tipáirea actelor adun. gen. dela Abru du cam si a statutoru decide cá contulu Tipografiei Archi-diecesane dupa care pentru un'a cóla vine a se pláti 18 fl. 50 xr. v. a. (preste totu 281 fl. 30 xr. v. a. cu statute cu totu) amesuratu unui conclusu alu Comitetului din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 13 — sa se esolveze din partea casei Asoc., iara incátu se atinge de pretiulu vendiárii actelor adun. gen. dela Abru du, fiinduca acele facu o brosiura de 13 cóle se defige pretiulu celu mai moderatu de 60 xr. pentru unu esemplariu, de órece dandu-se cu pretiu si mai micu, nu s'aru poté recompensá nici chiaru spesele tipáirii. Totudeodata Comitetulu Asoc. in nešu cu unu conclusu alu adun. gen. tñute la Hatiegu in 1—2 Aug. 1864 p. 15 se folosesco si de acést'a ocaziune spre a atrage atentiunea barbatiloru in teligenti románi si mai alesu a membriloru acestei Asoc. cá sa binevoiesca a veni in ajutoriulu sporirei fondului Asoc. prin cumperarea actelor aceleia care se vendu cu unu pretiu fórté moderatu si care partea cea mai mare se afla inca nevendute de pre toti anii inependu dela prim'a loru tipáire. Cumca aceste acte n'aru trebui sa se lipsesca din biblioteca nici unu irománu inteligente, cugeta Comitetulu ca e de prisosu a mai observá aici. —

§ 22. Secret. II produce in siedintia testimoniulu pentru Sem. I. a. scol. 1865/6 alu stipendiatului Asoc. Stefanu Torpanu studinte in a VIII clase gimn. la Blasiu, carele a reportatu calculi de Eminentia din obiectele propuse. —

Se ia spre sciintia.

§ 23. Se presentéza conspectulu cassei Asoc. despre interesele intrate dupa asemnatiunile parte ipotecarie in suma de 42 fl.

v. a. cum și despre rescumperarea și cumperarea astoru felii de asemnatiuni. —

Se ia spre știința.

§ 24. D. Casieriu alu Asoc. raportéza, cumca D. Protopopu și Directoru seminariale I. H a n n i'a, fostulu și pân'acum membru ord. alu Asoc. a datu la fondulu Asoc. o obligatiune urbariale tranna de 100 f. v. a. cu unu cuponu din 1 Iuliu a. c. facendu-se prin acést'a membru ord. alu Asoc. pre viétia. —

Se primesce cu via placere și se face Dlu Casieru atentu spre a ingriji despre castigarea cuponiloru cuviinciosi dela c. r. fondulu alu desdaunârei pamentului. —

§ 25. Totu Dlu Casieriu alu Asoc. raportéza cumca D. not. din P o i a n'a Nic. Ciugudeanu a datu la fondulu Asoc. 5 f. v. a. pre an. 1864/5 pre lînga rogarea că se i se dé diploma de m. ord. fiindca DSea a platitu și pre cei 3 ani de mai înainte tac's'a pre-scrisa adeca 15 f. v. a.

Conclusu. Se ia spre știința și totu deodata Secret. II se sarcinéza a tramite numitului Domnu cerut'a diploma de m. ord. alu Asoc.

§ 26. In legatura cu acestea Secret. II inea raportéza despre banii incursi la fondulu Asoc. dela siedinti'a din urma pâna la siedinti'a presente și anume: a) prin Ry. Domnu Protosingelu Nic. P o p e 'a s'a administratu la cas'a Asoc. 10 fl. v. a. taxa pre an. cur. 1865/6 pentru D. D. Nicolau de Crainicu Protopopu gr. or. in Dobr'a și A l e s s a n d r u d e C r a i n i c u Jude procesuale totu in Dobr'a. —

B. D. c. r. capitanu in pensiune L u d o v i c u R o m a n u a tramisu la cas'a Asoc. tax'a de m. ord. pre an. curente 1865/6 in suma 5 fl. v. a.

Se ia spre știința.

§ 27. Secret. II Rusu aduce la cunoscinti'a Comitetului Asoc. cumca densulu a daruitu in folosulu bibliotecii Asoc. 1 cemplariu din istori'a sea intitulata „Elemente de istori'a Transilvaniei.“ etc.

Ise esprima recunoscinti'a protocolarmente. —

§ 28. D. bibliotecariu alu Asoc. aducendu la cunoscinti'a Comitetului cumca a mai primitu unele din cârțile desemnate din partea Comitetului in siedinti'a din 4 Iuliu 1865. § 51 spre a se procurá in folosulu bibliotecii Asoc. din preliminarialu an. 1864/5 se rógá a se esolví pretiulu acelor'a dupa conto produsu. —

Conclusu. Comitetulu insarcinéza pre cass'a Asoc. cu refuirea acelei sume de 43 f. 50 xr.

§ 29. Totu in legatura cu acelea D. bibliotecariu refereza, ca a mai primitu 13 bucáti, intre cari și actele, publicatiunile și scriptele Academiei imperatesci din Vienn'a, daruite in favórea Asoc.

Se ia spre știința.

Cu acestea siedinti'a Comitetului Asoc. s'a inchiatu pre la 7 óre sér'a.

Sabiu in 6 Martiu c. n. 1866.

P e t r u M a n u m. p. I o a n e V. R u s u

presiedinte Int. Secret. II:

× Pest'a in 3 Martiu 1866. Sa esplicámu mai pre largu cuvintele din urma, ce le-amu adausu la corespundinti'a nóstra de alaltieri, prin cari amu disu, ca magiarii séu mai bine corifeii loru au doveditu cu ocaziunea conferintielorü preliminarie pentru alegerea séu compunerea comisiunii pentru afacerile comune unu feliu de neiacredere in barbatii nostri, care neiacredere póte avé urmári mari și neplacute. Explicarea mai buna inse vomu afla-o in protocolulu séu diariulu reuniunii ablegatilorü romani.

Reuniunea ablegatilorü romani a decisu in conferinti'a din 30 Ianuariu a. c. „cu privire la vointi'a dietei presente, de a respectá in comisiunile și deputatiunile, ce le comite, și diferitele natiunalitati, alegendu din sinulu acelor'a membrii din privintia cátra natiunalitatea lorü, cu privire mai departe, la repetit'a esprimare a capilorü partitelorü dia dieta, ca acesti'a bucurosü aru implini la aceste alegeri dorinti'a natiunalitatilorü, espressa de cátra respectivii ablegati dietali, și in fine cu privire la interesulu vitalu, ce lu au romanii, de a fi reprezentati dupa cuviintia și amesuratu dorintiei comune a lorü in cele nóue comisiuni, cari in urmarea unui conclusu a conferintiei partitei deakiane au cátu de curendu a se esmite de cátra dieta, și adeca: 1, comisiunea pentru regularea afacerilorü comune. 2, pentru revisiunea legii electorale; 3, pentru revisiunea ordinii casei; 4, pentru codificarea legilorü, 5, pentru instructiunea publica; 6, pentru organizarea municipielorü; 7, pentru cestiunea natiunalitatilorü; 8, pentru interesele materiale și 9, pentru instituttele publice, — ca insotirea intrevine prin desemnarea membrilorü sei la tóte comisiunile și deputatiunile, ce se voru emite de cátra dieta. . . .“ In intielesulu decissiunii acesteia, comunicandu presiedintele insotirei, ca in dieta are sa se faca o propunere pentru formarea unei comisiuni de 65 membri, a cárei comisiuni chiamare va fi, a elaborá unu proiectu pentru afacerile comune; ca in acést'a comisiune aru avé sa intre cei 30 deputati, cari au fostu incredintiati cu compunerea proiectului de adresa, intre cari deputati este și unu románu (Gior-

giu Ioanovicu); apoi ca 15 locuri aru fi a se lásá pentru transilvaneni, și asiá aru fi a se mai alege inca 20 insi, intre cari voru sa intre și respective sa se aléga — 3 románi, și in fine ca conferinti'a lui Deák l'au rogatu, cá reuniunea ablegatilorü sa desemneze persónele, cari voiesce dens'a sa intre in comisiunea de sub cestiune, — reuniunea au decisu in siedinti'a a IV tinuta in 27 Fauru, ca aru dorí sa se aléga in comisiunea acést'a 4 respective 5 románi, — adeca unulu carele a fostu in comisiunea proiectului de adresa și asiá pre bas'a majoritatii voturilorü: Antoniu Mocioni (13 din 15 voturi, ce s'au datu in urna), Iosifu Hodosiu (12), Vincen-tiu Babesiu (10) și Petru Mihali (7) suntu de a se recomandá a fi alesi in comisiunea pentru afacerile comune, in casu candu fratii magiari aru fi aplicati a corespunde dorintiei reuniunii de a alege inca 4 románi; éra la casulu candu aru fi aplecati a alege numai 3. romani, atunci suntu de a se recomandá cei trei dantai, cari au capetatu majoritatea absoluta a voturilorü.

Cu realizarea acestui conclusu a fostu incredintiatu presiedintele, carele a și comunicatu lui Deák conclusulu acést'a, inea Deák — éca aci jace hab'a, — radiemendu-se pre o nóua combinatiune si-a retrasu cuvintulu din urma, și a provocatu pre presiedintele insotirei ablegatilorü romani, cá se staruiesca, ca reuniunea sa recomande 6—7 romani, din cari apoi partia lui sa aléga 3, cáci mai multi nu potü fi acceptati din partea romanilorü. Relatiunarea presiedintelui despre convenirea lui cu Deák și combinatiunea nóua a acestuia a facutu sange fórté rece in ablegatii romani, cáci densii vedu in propunerea ultima a lui Deák o neiacredere in reuniunea ablegatilorü romani și cu doosebi in barbatii alesi, care neiacredere n'au meritat'o romanii prin portarea lorü de pâna acum'a, de óre ce densii s'au tinutu mai multa pasivu, nefacendu politica agresiva, ci asteptandu desvoltarea intrebárilorü politice. Reuniunea dupa o desbatere infocata, la care ocaziune unii slabi de angeru nu voru sa recunósca insotirei dreptulu, de a-si alege persónele cari se represente pre románi in alte comisiuni, ci numai in caus'a natiunala, aducendu de argumentu, ca romanii numai in intrebarea natiunalitatilorü s'au obligatu a purcede solidari, a decisu mai cu unanimitate „ca cu privire la dreptulu, ce s'a recunoscutu fia-cárei fractiuni din dieta, de a-si desemná pre acci'a, pre cari dóresce a-i vedé alesi in un'a séu alt'a comisiune și ca romanii cá corporatiune au fostu provocati de Deák sa desemne persónele, prin cari vréu a fi reprezentati in comisiunea esmitenda de dieta pentru defigerea afacerilorü comune, cárei provocári densii au și urmatu, alegendu patru persóne pentru acést'a comisiune, afla ca si insotirei románilorü compete dreptulu, ce-lu are fia-cárei fractiune, și de aceea remane pre lînga conclusulu adusu precum in privintia numeralui de 4, asiá și in privintia persónelorü alese, și incredintiéza pre Presiedintele insotirei și pre comembrulu Sigismundu Popovicu, a descoperi acést'a lui Franciscu Deák, comunicandu-i de odata, ca romanii voru fi și voru votá sub ori ce impregiurari pentru cei desemnati de reuniune. — In conferintiele mai prosime a partitei lui Deák s'a otaritu a alege numai doi romani ne observanduse nici vointia románilorü, nici conclusulu de mai nainte, in urmarea cárei Deák a fostu provocatu pre ablegatii nostri, și si dintre acesti'a doi numai unulu si fie dintre cei alesi de insotirea romanilorü, care otarire a indignatu fórté pre reprezentantii nostrii.

In siedinti'a de astadi cas'a a aruncatu in urna voturile pentru comisiunea acést'a, anótiandu presiedintele, ca rezultatulu votisarii lu va face cunoscutu in siedinti'a de Luni. Despre resultatulu cátu și despre rescriptulu regescu, ce s'a cetitu in siedinti'a de astadi vomu vorbí cu ocaziunea dantaiu, de asta data vremu numai se amintimu, ca cuprinsulu rescriptului n'a facutu chiaru buna impresiune in reprezentantii tieriei.

S a b i i u 26 Februaru. Astadi s'a tinutu parastasu la 40 de zile in biseric'a gr. or. de aici, pentru eruditulu nostru barbatu **Arone Pannulu**. Ceremoniele bisericesci s'a celebratu de intregulu corpu alu professorilorü seminariali, dara au luatü parte la acestu servitiu ddieescu și inteliginti'a romána, tinerimea teologica pedagogica precum și cea academica dela academi'a c. r. de drepturi de aici. Culmea acestei serbári jalnice fara indoieia au fostu rostirea Venerabilei P. Protosincelu N. P o p e 'a, carele ilustrandu viétia reposatului barbatu eruditü cu amintirea faptelorü lui necontestabile, au datu o icóna viia despre viétia reposatului și cu deosebire o morala subluma tinerimei, punendu-i acesteia la anim'a detoriele sele cátra natiune biseric'a și omenime.

Inchieimu acést'a scurta amintire despre jalnic'a serbare cu eschiamarea durerósa de „Fia-i reposatului tierán'a usióra și amintirea vecinica!“

Oradea mare 25 Faurariu 1866.

Onorata Redactiune! In dilele decurendu trecute cetindu diurnalulu „Concordia“ Nr. 7. deduiu de o corespundintia datata din Oradea-mare de crudulu și tenerasiulu Avocatu Ioann Fassia, care teneru neavendu alte ocupatiuni, sau incercatu a deonesta atatu pe forulu Consistorialu de rit. orient. din Oradea-mare, catu si pe comunitatea besericea de ritulu orient. de aici!! Ne-au suprinsu

vedindu, ca Dl. Ioann Fassia, cá fecioru de preotu crescutu cu prescuri si tinutu pela scoli cu xr. de ai romaniloru nu sau sfiutu a prinde condeiulu a mâna si a serie ca Consistoriulu nostru n'are capu si numai dupa nume esista, iara in fakta nu. Eu la ast'a respundu atâta, ca noi avemu unu preside interimalu pe Rev. D. Simeonu Bica. Protopopulu Oradiei-mare, cari e omu cu sciintia si bravu, de care nu ne e rusine a-lu pune in fruntea nostra ori si unde, Indresnescu a dice, ca 'lu putemu numi dupa disa Evangeliei: „pastoriulu celu bunu carele viati'a si pune pune pentru turm'a siesi incredintiata“. Potu arata esemple vii in totu minutulu, me provocu la preoti din protopresbiteratulu Oradiei-mari, cari suntu indestulati cu D. prot. Simeon Bica. si in locuri publice vorbescu ca câte minciuni au auditu si cetitu prin foi de dlu. pro. Bica care nusu adevarate, ci numai esite din nisce guri clevetitóre, la care Domnulu prot. are datina a respunde: nu-mi pare reu, -lu iertu ca nu scie ce face. Dreptu, ca unoru frati de ai nostri le pare reu ca pre Rverd. Dnu protop. Bica nu-lu potu duce de nasu dupa placulu Dsale. D. corespundinte dice, ca cu scólele stâmu reu, in câtu-va ii dau dreptu, dara nu putemu insusí D. Prot. S. B. reulu, ca ne tememu de pecatu, amaru acelor'a care dicu intunereculu lumina, séu luminei intunerecu, numai putemu dice ca tóte lucrurile mergu reu pe la tóte forurile, óre nu D. Prot. Bic'a au fostu intre Dnii Protop. cari au infintiatu scoli in protopopiatulu Pestesului, unde astadi se ruina sub protopopulu de presinte I. F. óre nu si Dta Dle F. mersasi de-lu gratulasi pe Rv. d. S. B. de Protopresbiteru alu Oradiei-mari, si de preside interimalu inainte aloru mai multoru inteligenti? o dóra Dta nu stii ce faci? óre Dta nu ti-au facutu destulu bine, asta-i multiamita. Etu Fili Brute. Face Dlu advocatu Ioann Fassia amintire de reposatulu fostulu prot. T. R. si ca pe cine lu voru pune in loculu aceluia, si ca fi-va asiá aptu. N'ai invetiatu Dle nici atâta, sa nu-ti bagi lingur'a unde nu-ti ferbe óla, al'a e lucrulu care se tine de capulu Consistoriului, iara cine e capulu, Dta cêra déca nu scii, sciu ca Dta ai voi pe consangianulu dtale Ty. . . alii iara pe altulu, dara acei'a nu sta pe la noi. Domnulu meu! nu-ti para reu ca-ti spunu adeverulu dta esti maniosu pe Dlu protopopu S. B. pentruca nu s'au intrepusu pentru Dte sa esi de deputatu alu romaniloru la diet'a din Pest'a. Ai avutu ochi si n'ai vediutu, ca ce lupta duse Dlu S. B. cu dominiu episcopescu latinu din Bihoru, unde de dupa luptá zelosului prot. si a bravei preotimi, est' Ilustr. Sea E. Gozsd, si mai in urma nu sciu alta ce face Dominiulu episcopescu, pentruca nu est' fratele Eps. S. De. celu trasera pe Rev. D. S. B. . . sa platésca pamentulu pe care au statu bietii români din cerculu Tinc'a, care l'au si platitu D. prt. cu 16 fiorini v. a. din pung'a domniei sele. Celu ce cunósce pe Dlu Protopopu Simeonu Bic'a si vrednicia dniei sele, sa minuna de d. advocatu Ioann Fassia cáci au indresnitu a lu dá in publicu, in sa noi dicemu numai Dómne dâne multi ómeni interesati de natiunea nóstra ca d. R. S. B. . . pentru aceea dara d. Fassia de graescu adeverulu me iarta, iara de nu amu graitu adeverulu nu me iertá nici odata. Alta data candu vei mai scrie ce-va despre Consistoriu scrie mai cu judecata.

Unu fiu alu natiunei.

Lugosiu. In 6 Martiu n. sér'a pela 1/2 la 7 a ajunsu Cuz'a fostulu Domnitoriu alu Romaniei aci in Lugosiu, si in 7 Martiu pela 10 óre dim. a plecatu cátra Timisiór'a. Cu densulu a mai fostu Dómn'a Elen'a si cei doi prunci adoptati. Multime de poporu s'a adunatu la otelulu unde erá incortelatu.

Erá liniscitu in sine, si fára cugete, cá si candu s'aru puté crede cineva ca a fostu intielesu la vatemârile ce i s'a facutu; iara de n'a fostu intielesu, pe fêti'a lui nu vedeai ca lu mustra cunoscinti'a. — Vada ei ce a facutu! —

Incátu a potutu cine-va a se informá despre starea lucrului, dela unii din suit'a s'a, pe detronatu nu l'a durutu mai tare nimicu, decátu ca a vediutu pe unii din acei'a, pe carii i-a crescutu, miluitu cu grati'a s'a, si radicatu din pulbere, in asiá scena, in carea s'a pusu Brutu cu Iuliu Cesaru. —

De e adeveru in aceea, ca la visit'a consuliloru in Cotroceni, — detronatulu s'a dechiaratu ca este invoitu la tóte ce s'a intemplatu — cá sa nu se faca reactia si dora sa se verse sânge — atunci Cuz'a si in caderea sa a fostu asiá de mare, cá si la suirea sea pe tronu.

Principatele române unite.

Sa incepemu prin a mai face cunoscutu contributoriloru inea unu actu de jafu, de ruina, si putemu dice de delirulu ruinárei, cáci este unu actu ce nu s'a mai vediutu nici odata si 'n nici o parte a lunei. Acestu actu este modulu cu care s'a facutu imprumutulu de 150 milioane, bani turcesci, pentru intretinerea monastiriloru din strainetate. Banchierulu se léga a plati câte o anuitate cá de vr'o 7 1/2 milioane pe anu calugariloru; si guvernulu nostru se angagiaza a plati bancherului pe totu anulu o suma mai indoita. Bancherulu n'a datu pân'acum nici o pará calugariloru, si cine scie candu va trebui sa dee; si guvernulu trecutulu a varsatu deja

miliónele in cas'a strainului si fericitului bancheru. Cestiunea acést'a se desbate in sectiunea financiara a Camerei si 'n curendu, publicandu-se lucrarea comisiunei, natiunea va vedé, se va luminá si se va infiorá. Pân'atunci, se facemu numai cunoscutu ca, dupa acelu contractu, tiér'a va plati bancherului, in 24 de ani, patru s u t e dóue-dieci si dóue milioane pentru un'a suta cincidieci ce elu aru plati calugariloru.

Guvernulu actuale constatandu deja ca in comunele rurale suntu peste un'a suta de impositate cari scurgu pe bietii sateni, a inchiaiatu unu diariu din care puturámu dobandi urmatórele linie.

„Luandu in bagare de séma Referatulu dlui ministru de interne Nr. . . prin care arata atátu marimea dârilor care apasa pe comune, cátu si greutátile ce intimpina aplicarea legeri comunale, cum este astadi, hotarasce sa se tramitia legea comunale in studiulu Consiliului de Statu, spre a se introduce la dens'a schimbárilor trebuincióse, elaborandu de urgentia unu proiectu de lege prin care sa se determine intr'unu modu pozitivu :

1. Numerulu si felulu tacselorulu ce potu percepe comunele, si 2-lea baza in care potu sa se percépa aceste tace fára jignirea drepturiloru proprietátiloru vecine cu comunele.

Anca o scire frumósá. Guvernulu a otaritu, si credemu ca peste dóue trei dile se va publicá, cá sa se platésca indata prin anticipare dobedile bunuriloru rurale pe semestru sântului George.

Aflámu cu multiamire ca Consiliululu permanentu alu instructiunei publice a decisu a se chiamá Dnulu profesorulu Falcoianu in catedra din care a fostu destituitu in modulu celu mai arbitraru. Ne grábimu a felicitá pe consiliu pentru acéstá drépta decisiune, si suntemu sicuri ca aceea-si dreptate se va face si de d. ministru din intru in privint'a dlui Pana Buescu cari, totu ca d. Falcoianu si totu in acelu tempu, a fostu destituitu in contr'a legii dela scóla de agricultura.

Inca unu faptu de mare insemnatate. Aflámu ca guvernulu actuale este in ajunu de a presentá corpuriloru constituite unu proiectu de lege prin care se libereze biseric'a de sub domnirea poterei laice si sa revie in tóte la legile cele vechi, conformu canóneloru bisericesci, precum si la alegerea archipastoriloru. Aflámu inca ca d. ministru alu cultelorulu a fácutu omagiu dlui Eliade Radulescu, consultandu-lu in acéstá privint'a, si inca rugandu-lu a face domni'a séo schitia de proiectu pentru acéstá mare si drépta reforma.

Cu acéstá ocaziune in sa, aducemu aminte dlui ministru ca d. Eliade Radulescu are unu fiu care studie in Parisu. Óre n'aru fi drepta cá natiunea sa dea mijlóce de a se instrui fiulu aceluia care in tempu ge 40 de ani s'a silitu a instrui natiunea?

In Senatu astadi s'a infatísiatu petitiuni despre concesiunile Godillot si cá ferate. Primulu ministru a dechiaratu ca in ceea ce privesce violárilu legeri, (art. 3) acést'a este de competintia Senatului si va otari elu in deplin'a sea suveranitate; cátu pentru ceea ce s'atinge de guvernulu, a dechiaratu ca va convocá pe toti legistii eminenti ai tiei si ca cere voie dela Senatu a-i permite a cere si luminile dloru Senatori Bosianu, Cost'a-Foru, Vernescu, Stratu, si ca guvernulu, in tóte concesiunile date, se va conformá legeri, astufelu precum voru esplicá-o cei competinti. —

Rectificare.

In revista de eri s'a citatu câte-va linie din Trompeta; acele linie au fostu cele urmatóre:

„Noi facemu unu asemenea iuceputu, aducandu aminte guvernului ca avemu dóue legi, printre cealalte, cari nu se póte a fi alta epoca mai propice pentru aplicarea loru decátu acést'a. Aceste dóue legi suntu: instructiunea obligatorie, si armarea tiei, adaugendu-se pelánga acést'a si institutiunea decretata pentru manuirea armelorulu séu darea la semnu.“

Totu ce urméza mai la vale a fostu reproduce din eróre, cáci acele laude, in ceea ce privesce pe d. C. A. Rosetti, noi nu le puteamu reproduce, pentruca nu impartasimu acea idea; noi credemu pe d. C. A. Rosetti unu barbatu onorabile, dar nu-lu credemu menitu de provedintia a guverná, si mai putinu inca de a puté conduce bine instructiunea natinnei. Alti suntu multu mai competinti pentru acést'a, si credemu inca ca d. C. A. Rosetti, in curendu va dá loculu celoru mai competenti, in acesta mare si sacra sciintia.

„Romanulu“

8—3

EDICTU.

Constantinu Ieremi'a, din Bacifalu, carele, pe candu erá sa-si dea duplic'a sea la actele procesului divortiale, ce curgea intre elu si soci'a sea Revec'a Bucuru Gaitanu, din Satulungu, s'a fácutu nevediatu cu acte cu totu inca din lun'a lui Augustu a. tr. fára a se poté sci unde se afla, este prin acést'a citatu, cá in terminu de unu anu si o di sa se infatísieze inaintea subscrisului, cáci la din contra se va decide divortiulu socii sele si in absentia lui.

Brasiovu 5 Februaru 1366.

Iosifu Baracu, Protop. I alu Brasiovului.

Correspundintia P. S. St. in Butin. De aici se espedeaza regulatu, vina trebe la post'a ultima cautata.

Dlui F. P. in V. Deca voiti scrieti cu sange mai cu flegma, cáci altminte nu potemu face intrebuintiare, fara cu risiculu causei.